

ZÁRÓVIZSGA-TÉMAKÖRÖK ÉS A FELKÉSZÜLÉSHEZ JAVASOLT IRODALOM

BA képzés, nappali és levelező tagozat, valamint szakirányú továbbképzési forma

1. A nyelvi késés jelenségköre és logopédiai ellátása

- Variancia a korai nyelvi fejlődésben
- A nyelvi késés fogalma, megnyilvánulási formái, tipikus következményei
- A korai nyelvfejlődési szűrés és vizsgálatok
- A logopédiai prevenció és intervenció lehetőségei, eszközei, módszertana és a vonatkozó jogi szabályozás

Fehérné K. Zs., Kas B., & Sósné P. M. (2019). Szempontok a nyelv-és beszédfejlődési zavarok szűréséhez és állapotmegismeréséhez. In Csepregi A. (szerk.) Ajánlások a fejlődési zavarok és az érzékszervi fogyatékoságok szűréséhez, állapot-megismeréséhez. Budapest: Családbarát Ország Nonprofit Kft.

Hajtó Krisztina, Major Zsolt Balázs, Sósné Pintye Mária Tóth Anikó (2012) "Őrzők a strázsán" 1. kötet. Tanácsadás a gyermekek optimális pszichomotoros fejlődésének támogatása érdekében. Országos Tisztiorvosi hivatal, Budapest (csak a beszéd- és nyelvi fejlődéssel kapcsolatos alfejezetek)

Lukács Ágnes, Kas Bence (2011) Érts és értesd meg magad! - A nyelvi fejlődés folyamata és elmaradásai. In: Danis Ildikó, Farkas Mária, Herczog Mária, Szilvási Léna (szerk.) Biztos Kezdet II. A koragyermekkori fejlődés természete - fejlődési lépések és kihívások. Nemzeti Család- és szociálpolitikai Intézet Budapest, 180-225.

Kas, B., Lőrík, J., & Bertalan, R. F. (2017). A korai nyelvi- kommunikációs fejlettség új mérőeszköze, a MacArthur- Bates Kommunikatív Fejlődési Adattár 3.(KOFA-3) alapjai és gyakorlati alkalmazási lehetőségei. *LOGOPÉDIA*, 2(1), 41-56.

Kas B., Lőrík J., Sz. Vékony A., K. Kasziba H. (2010). A korai nyelvi fejlődés új vizsgálóeszköze, a MacArthur-Bates Kommunikatív Fejlődési Adattár (KOFA) bemutatása és validitási vizsgálata. *Gyógypedagógiai Szemle*, 38, 114-125.

GEREBENNÉ V. K.: *Korai Fejlesztés a logopédiában*. Főiskolai jegyzet. Több kiadásban.

2. A nyelvfejlődési zavarok logopédiai vizsgálata és terápiája

- A nyelvi zavar és nyelvfejlődési zavar fogalma, megkülönböztetése
- Az NYFZ megjelenési formái és főbb magyarázó elméletei
- Az okok és a tünetek (nyelvi, kognitív, viselkedési, mozgásos, stb.) értelmezése a bio-pszicho-szocio szempontú megközelítésben
- A nyelvfejlődési zavart mutató gyermekek logopédiai diagnosztikai rendszere, a diagnosztikai folyamat lépései
- A nyelvfejlődési zavarok terápiás megközelítései, a terápiás tervezés szempontjai és alapelvei
- A nyelvfejlődési zavart mutató gyermekek logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelés intézményrendszerében

- Lukács, Á., Kas, B., & Pléh, Cs. (2014). A specifikus nyelvfejlődési zavar. PLÉH CS.–LUKÁCS Á.(szerk.): Pszicholingvisztika, 2, 1265-1324.
- Klára, M. (2009). Specifikus nyelvi zavar jellemzi-e a specifikus nyelvi zavart mutató gyermekeket. *In: Marton Klára (szerk.): Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiája. Példák a bizonyítékon alapuló gyakorlatra.* ELTE BGGYK–ELTE Eötvös Kiadó Kft. 61-102.
- Gereben Ferencné, Fehérné Kovács Zsuzsa, Kas Bence, Mészáros Andrea (2012) *Beszéd- és nyelvi zavart mutató (beszédfigyatékos) gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja.* Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit KFT. Budapest
- Kas B., Lőrík J., M. Bogáth R., Sz. Vékony A., Sz. Mályi N. (2012) SZÓL-E? Szűrőeljárás az óvodáskori logopédiai ellátáshoz. Logotech, Székesfehérvár
- Pléh Cs.–Palotás G.–Lőrík J. (2002): Nyelvfejlődési szűrővizsgálat (PPL). Budapest, Akadémia Kiadó
- Juhász Á. (szerk.) (1999). Logopédiai vizsgálatok. Budapest, Új Múza Kiadó.
- Bitterra T.-né–Juhász Á. (1991): A megkésett beszédfejlődés terápiája. Budapest, Tankönyvkiadó
- Németh Erzsébet és S. Pintye Mária (2002): Mozdul a szó... – Súlyosan akadályozott beszéd- fejlődésű gyerekek korai integratív fejlesztése. Logopédiai Kiadó, Budapest.
- Heidi Heldstab (2012): Miért nem beszél a gyermekem? ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest
- Fehérné K. Zs. (2013): A beszéd- és nyelvfejlődés zavarainak logopédiai vonatkozásai és kezelése. *In: Hirschberg J., Hacki T., Mészáros K., (szerk.): Foniátria és társtudományok. II. kötet, Bp: ELTE Eötvös Kiadó, 23-36.*

3. Beszédhanghibák és hangtani alapok

- A mai magyar magán- és mássalhangzók rendszere.
- A beszédszervek szerepe az artikulációban.
- A beszédképzés akusztikai vetülete.
- A beszédhangok sorozata; a koartikuláció.
- A beszéd szupraszegmentális elemei.
- A beszédhanghibák meghatározása, több szempontú csoportosítása.
- A beszédhanghibák vizsgálata; a diagnózis felállításának folyamata.
- Az intervenció lehetőségei beszédhanghibákban
- A beszédhanghibák logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelés intézményrendszerében.
- Ellátási kötelezettségek az alapellátásban és az SNI ellátásban (pedagógiai szakszolgálat, EGYMI, oktatási-nevelési intézmény: iskola, óvoda).

Kassai Ilona (1998/2006): *Fonetika.* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.

Gósy Mária (2004): *Fonetika, a beszéd tudománya.* Budapest, Osiris Kiadó. 83; 148-163; 299-311.

Subosits István (2004). *Hangtan.* Budapest, Tas Kiadó. 223-231.

BNO-10 zsebkönyv DSM-IV meghatározásokkal kiegészítve (2004). Animula

DSM-5 referencia kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz (2014). Oriold és Társai,

JUHÁSZ Á. (szerk.) (1999): *Logopédiai vizsgálatok kézikönyve.* Vonatkozó fejezetek. Budapest, Új Múza Kiadó.

Lőrík J. (1982): Állami gondozott óvodások fonémaállományának fejlettsége. *Gyógypedagógiai Szemle.* 100-112.

TAR É (2017): *Fonológiai fejlődés, variabilitás, beszédhanghibák.* ELTE Eötvös Kiadó

Tar É. (2017): Az ismeretlen eredetű beszédhanghibák felosztása. *Logopédia,* 2. 5-19.

Tar É – Kullmann L. (2020): Az FNO szemléleti keretének alkalmazhatósága beszédhanghiba tüneteit mutató gyermekek logopédiai ellátásában. *Gyógypedagógiai Szemle.* 1/2. 1-22.

VASSNÉ KOVÁCS E. (szerk.): *Logopédiai jegyzet I., Az artikulációs zavar terápiájára vonatkozó fejezet.* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó

4. A beszédrezonancia zavarai

- Az orrhangzós beszéd fogalma, tipizálása.
- A VPI értelmezése, felosztások.
- A team-munka jelentősége a vizsgálat és a terápia során.

- Az orvosi és logopédiai terápia.
- A korai fejlesztés szerepe a rehabilitáció folyamatában.
- Az orrhangzós beszéd logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelési és az egészségügyi ellátórendszerben.

Becker, R. és mtsai (1978): Ajak- és szájpadhasadékos kisgyermek korai fejlesztése. In: *Früherziehung geschädigter Kinder*. VEB. Berlin, Verlag, Volk und Gesundheit, 264–269. (Fordította: Gereben F.-né. Kézirat)

Bittera T.-né (1996): Az orrhangzós beszéd terápiaja. *II. Logopédiai Napok Konferencia*. Sopron. Szociális Foglalkoztató, Sopron

Fehérné K. Zs. (1987): A Wulff-féle terápia tapasztalatai orrhangzósoknál. *Gyógypedagógiai Szemle*, 31–35.

Gerebenné V. K. (1980): *Az orrhangzós beszéd javítása*. Budapest, Országos Pedagógiai Intézet

Hirschberg, J. (2013): Orrhangzós beszéd. In: In: Hirschberg J., Hacki T., Mészáros K., (szerk.): Foniátria és társtudományok. II. kötet, Bp: ELTE Eötvös Kiadó, 48-76

Juhász Á. (szerk.) (1999): *Logopédiai vizsgálatok kézikönyve*, Új Múzsza Kiadó

Neumann S. (2006): Beszélgessünk együtt. Logopédiai tanácsadó ajak-és szájpád-hasadékos gyermekek szülei számára. Bp.

V. Kovács E. (2004): Az orrhangzós beszéd. In: Salné L. M. (szerk.): *Logopédia*. OM Sulinova. 73-81.

5. Az olvasási képesség fejlődése és modelljei

- Az olvasás alapfolyamatai és fejlődésük, szintmodellek és szóolvasási (út-) modellek.
- Az olvasó agy evolúciója, az olvasás agyi hálózatai.
- A magyar nyelv olvasástanulást befolyásoló jellemzői.
- Az olvasási képességgel szoros összefüggésben megjelenő metanyelvi és nyelvi-kognitív készségek.
- Az olvasáskészség felmérése, az olvasászavar kockázatainak szűrése
- Az olvasástanítási módszerek összehasonlítása.

Blomert, Leo, Csépe Valéria (2012) Az olvasástanulás és –mérés pszichológiai alapjai. In: Csapó Benő, Csépe Valéria (szerk.) *Tartalmi keretek az olvasás diagnosztikus értékeléséhez*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 17-87.

Csépe Valéria (2006) *Az olvasó agy*. Akadémia Kiadó, Budapest

Csépe Valéria (2014) Az olvasás rendszere, fejlődése és modelljei. In: Pléh Csaba Lukács Ágnes (szerk.) *Pszicholingvisztika 1*. Akadémia Kiadó, Budapest, 338-370.

Csépe Valéria, Szűcs Dénes és Lukács Ágnes (2001) Mindegy, hogy hogyan tanulunk olvasni? Eltérő tréning, eltérő összemérés, változó eltérési negativitás (EN)“ In: Pléh Csaba, László János, Oláh Attila (szerk.) *Tanulás, kezdeményezés, alkotás*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 198-213.

Jordanisz Ágnes (2009) A fonológiai tudatosság fejlődése az olvasástanulás időszakában. In: *Anyanyelv-pedagógia 2009/4*. www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek

Lőrík József (2006) A gyermeki fonológiai tudatosság megismeréséről. In: *Beszédgyógyítás*. 17/2. szám 32-60.

Lőrík József, Kászonyné Jancsó Ildikó (2009) A fonológiai tudatosság fejlesztése és hatása az írott nyelv elsajátítására In: Marton Klára (szerk.) *Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiaja*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 11-41.

Nagy József (2006) Olvasástanítás: A megoldás stratégiai kérdései. In: Józsa Krisztián (szerk.) *Az olvasási képesség fejlődése és fejlesztése*. Dinasztia Tankönyvkiadó KFT. Budapest, 17-42.

Tóth Dénes, Csépe Valéria (2008) Az olvasás fejlődése Pszichológiai szempontból. In: *Pszichológia* 28/1. 35-52.

6. A fejlődési diszlexia értelmezése és logopédiai ellátása

- A diszlexia kutatásának története.
- A fejlődési diszlexia diszciplináris és interdiszciplináris meghatározása, jellemzése.
- A másként olvasó agy.
- Zavarok a dekódolásban, a szövegértésben és a helyesírásban.
- Az írott nyelvi zavarok vizsgálata.
- Az írott nyelvi zavarok megelőzése, nyelvi-kognitív indikátorok.
- Az írott nyelvi zavarok kezelésének lehetőségei.

- Az írott nyelvi zavarok logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelés intézményrendszerében.
- Ellátási kötelezettségek az alapellátásban és az SNI ellátásban (pedagógiai szakszolgálat, EGYMI, oktatási-nevelési intézmény: iskola, óvoda).

Blomert, Leo, Csépe Valéria (2012) Az olvasástanulás és –mérés pszichológiai alapjai. In: Csapó Benő, Csépe Valéria (szerk.) *Tartalmi keretek az olvasás diagnosztikus értékeléséhez*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 17-87.

Csépe Valéria (2014) Az olvasás zavarai és a diszlexia. In: Pléh Csaba Lukács Ágnes (szerk.) *Pszicholingvisztika* 2. Akadémia Kiadó, Budapest, 1324-1343.

Gereben Ferencné, Fehérné Kovács Zsuzsa, Kas Bence, Mészáros Andrea (2012) *Beszéd- és nyelvi zavart mutató (beszédfigyatekos) gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit KFT. Budapest

Kas Bence, Lórik József, M. Bogáth Réka, Sz. Vékony Andrea, Sz. Mályi Nóra (2012) *SZÓL-E? Szűrőeljárás az óvodáskori logopédiai ellátáshoz. Útmutató*. Logotech, Székesfehérvár.

Kő Natasa, Mészáros Andrea, Mlinkó Renáta, Rózsa Sándor (szerk.) (2011) *Kutatási jelentés. Képességtesztelő tesztek/tesztrendszerek Standardizálása: Kismintás bemérés, pilot szűrőpróba elvégzése*. OS Hungary Tesztfejlesztő KFT. Budapest, Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit KFT. Budapest
http://www.educatio.hu/bin/content/tamop311/download/tamop_311/4piller/kutatasi_jelentes_kismin_tas_bemeres.pdf

Lórik József (2005) Jól és gyengén olvasó gyermekek olvasása (idő- és hibajellemzők) I., II. rész. *Gyógypedagógiai Szemle*, 2006/3. szám, 177—192., 2006/4. szám, 241—254.

Jordanidisz Ágnes (2012) Az olvasási nehézség és a fonológiai tudatosság kapcsolata. In: VI. Alkalmazott Nyelvtudományi Doktoranduszkonferencia.

<http://www.nytud.hu/alknyelvdok12/proceedings12/jordanidisz2012.pdf>

Meixner Ildikó (1998) *A dyslexia prevenció és reedukáció módszerei*. Ranschburg Pál Koll., BGGYF.

Sósné Pintye Mária (2012) Újító törekvéseink legnemesebb hagyományainkból táplálkoznak. In: Koncz István, Nagy Edit (szerk.) *Nemzedékek együttműködése a Tudományban. PEME IV. PhD konferencia*, pedagógia-pszichológia-szociológia szekció 47-60.

<http://www.peme.hu/userfiles/file/Pedag%C3%B3gia,%20szociol%C3%B3gia%205-%C3%B6s%20k%C3%B6tet.pdf>

Sósné Pintye Mária (2019) Írott nyelvi zavarok. In: Mesterházi Zsuzsa, Szekeres Ágota (szerk.) *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése*. ELTE BGGYK, Budapest

Sósné Pintye Mária (2019) Írott nyelvi zavarok. In: Mesterházi Zsuzsa, Szekeres Ágota (szerk.) *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése*. ELTE BGGYK, Budapest

Tóth Dénes, Csépe Valéria (2009) Az olvasás fejlődése kognitív idegtudományi nézőpontból. In: *Pszichológia* 29/4. 357-375.

7. A diszkalkulia

- A diszkalkulia pedagógiai pszichológiai és neurokognitív meghatározása.
- A fejlődési diszkalkulia tünetei.
- A fejlődési diszkalkulia vizsgálata, a terápia cél- és feladatrendszere, lépései.
- A diszkalkuliás gyermekek logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelés intézményrendszerében.
- Ellátási kötelezettségek az alapellátásban és az SNI ellátásban (pedagógiai szakszolgálat, EGYMI, oktatási-nevelési intézmény: iskola, óvoda).

Csonkáné, Polgárdi V. (2012) *Ismertető a Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálatáról óvodás és kisiskolás korú gyermekeknél (1. rész)*. A Dékány–Juhász-féle diszkalkulia pedagógiai vizsgálat sztenderdizált változata. *Gyógypedagógiai Szemle*, 40, 4, 343–351. [etgc](http://www.gygypedagogia.hu/40_4_343-351_csonkane_polgardi_v.pdf)

Csonkáné, Polgárdi V., Dékány J. (2013) *Ismertető a Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálatáról óvodás és kisiskolás korú gyermekeknél (2. rész)*. A Dékány–Juhász-féle diszkalkulia pedagógiai vizsgálat sztenderdizált változata.

- Gyógypedagógiai Szemle, 41, 2, 118–136.
http://www.prae.hu/prae/gyosze.php?menu_id=102&jid=43&jaid=622
 Farkasné, Gönczi R. (2008) *A diszkalkulia a gyógypedagógia és határtudományai aspektusából. Gyógypedagógiai Szemle*, 36, 3. http://www.prae.hu/prae/gyosze.php?menu_id=102&jid=21&jaid=173
 Jármí É. (2012) *Számolási képességek fejlődése óvodás és kisiskolás korban. Pszichológia*, 32, 4, 317-339.
 Krajcsi A. (2010) A numerikus képességek zavarai és diagnózisuk. *Gyógypedagógiai Szemle*, 38, 2, 93-113.
http://www.eltereader.hu/media/2013/05/GYOSZE_2010_2.pdf
 Márkus A. (2007): *Számok, számolás, számolászavarok*. Budapest, Pro Die Kiadó.
 Márkus Attila (2010) Számok, számolás, számolászavarok a kognitív neurológia megközelítésében. *Ideggyógyászati szemle 2010/63 3-4. szám*
 Mesterházi Zs. (szerk.) (1996): *Diszkalkuliáról pedagógusoknak*. Budapest, BGGYF
 Polgárdi V. (2015): A Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata (DPV) *A Dékány–Jubász-féle diszkalkulia pedagógiai vizsgálata sztetenderdízált változata (3. rész)*. Gyógypedagógiai Szemle, 43, 1, 35–48. http://www.eltereader.hu/media/2016/06/GYOSZE_2015_1.pdf

8. A dadogás

- A dadogás meghatározásai, természetének bemutatása
- Tipológiája, etiológiája, tünetei, gyakorisága
- A dadogás diagnosztikus lehetőségei
- A dadogás terápiás rendszertana, különböző (direkt és indirekt) terápiás módszerek bemutatása. Eszközök a logopédiai intervencióban
- Hasonlóságai és különbségei a hadarás vonatkozásában
- A beszéd folyamatosság zavarainak (dadogás, hadarás) logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelés intézményrendszerében. Ellátási kötelezettségek az alapellátásban és az SNI ellátásban (pedagógiai szakszolgálat, EGYMI, oktatási-nevelési intézmény: iskola, óvoda).

- Balás E. (1990): *A dadogás komplex művészeti terápiás programja*. Országos Pedagógiai Intézet, Budapest
 Fehérné K. Zs. (1994): *Elettani dadogás – valódi dadogás*. Beszédgógyítás. 1/24–31.o.
 Farkas H., Szűcs A.M. (2020) *A késleltetett hallási visszacsatolás rövidtávú hatása a dadogó személyek beszédére*. Fejlesztő Pedagógia 31(1-3)42-63.
 Lajos P. (2016): *Dadogásról – mindenkinek*. Krasznár és Társa Bt., Budapest 11-21; 43-51; 52-62; 95-139.
 Neuberger T. (2014) *Felpattanó zárhangok időszerekezte dadogó és nem dadogó beszédben*. Gyógypedagógiai Szemle 42(4)284-292.
 Kovács, B. (2017): *A Soba többé dadogás terápia adaptációja*. Fejlesztő Pedagógia 28(3-6)141-150.
 Lajos, P: (2013): *A dadogás hazai vonatkozásai és logopédiai kezelésének módzatai*. Foniátria és társtudományok – A hangképzés, beszéd és nyelv, a nyelés és a gyermekkori hallás élettana, kórtana diagnosztikája és terápiája. II.kötet Hirschberg J. – Hacki T. – Mészáros K.(szerk.), Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 95-97.
 Szűcs A.M. (2020) *Raptér: zeneterápiás elemek a dadogás logopédiai intervenciójában*. Fejlesztő Pedagógia 31(1-3)93-99.
 Vékássy L (2016) *A dadogók komplex kezelése*. Medicina Kiadó, Budapest

9. A hadarás

- A hadarás meghatározása, tipológiája
- Tüneteinek, lefolyásának, gyakoriságának ismertetése
- A hadarás jelenségét magyarázó modellek bemutatása
- A hadarás vizsgálati lehetőségei
- Terápiás vonatkozásai
- A hadarás, a gyors beszéd és a dadogás közötti hasonlóságok és különbségek
- A beszéd folyamatosság zavarainak (dadogás, hadarás) logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelés intézményrendszerében. Ellátási kötelezettségek az alapellátásban és az SNI ellátásban (pedagógiai szakszolgálat, EGYMI, oktatási-nevelési intézmény: iskola, óvoda)

- Bóna J. (2007): A felgyorsult beszéd produkciós és percepcióss sajátosságai. Doktori disszertáció. ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola
- Bóna J. (2016): *A hadaró és a gyors beszéd temporális sajátosságai*. Magyar Nyelvőr 129(2)235-242.
- Bóna J. (2010): *Mindig hadar-e a hadaró? - Akusztikai-fonetikai vizsgálatok tanulságai*. Gyógypedagógiai Szemle 35(1)24-31.
- Lajos, P: (2013): *Hadarás*. IN: Foniátria és társtudományok - A hangképzés, beszéd és nyelv, a nyelés és a gyermekkori hallás élettana, kórtana diagnosztikája és terápiája. II.kötet Hirschberg J., Hacki T., Mészáros K. (szerk.) ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 97-103.
- Vassné K.E. (szerk.)(2011): *Szemelvények a hadarás témaköréből*. Budapest, Eötvös Kiadó
- Vassné K.E. (1993): *A hadarás. Terápiás programok a beszédjavító intézmények nevelési és oktatási tervéhez* 6. OKI Kiadó, Budapest

10. A funkcionális diszfónia

- A funkcionális diszfónia fogalma, fajtái, kezelése.
- Hangvizsgálatok.
- Az adott beszédzavar logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelési és az egészségügyi ellátórendszerben.

- Frint T.– Surján L. (1969): *A hangképzés és zavarai. Beszédzavarok*. Medicina, 91–97, 108–111.
- Mészáros K., Hacki T. (2005): Komplex hangfunkció vizsgálat alkalmazása férfi-nő transzszexuális személyen végzett hangkezelés eredményességének vizsgálatára. *Beszédgyógyítás* 12-18.
- Hirschberg Jenő, Hacki Tamás, Mészáros Krisztina (2013): *FONIÁTRIA ÉS TÁRSTUDOMÁNYOK, I. kötet*. Kiadó: ELTE, 158-196.

11. Másodlagos beszéd, nyelvi és kommunikációs zavarok

- Nyelvújítás és intellektuális képességzavar.
- Nyelvi képességek a genetikai eredetű fejlődési zavarokban.
- Nyelv, kommunikáció és megismerés autizmus spektrumzavarban.
- Audiogén beszéd- és nyelvi zavarok, a beszéd és hallásnevelés elvei.
- Az audiogén beszédzavarok és nyelvújítás, nyelvhasználat viszonya.
- A súlyosan látássérültek beszéd és nyelvi fejlődése, logopédiai fejlesztési lehetőségei.
- A logopédiai ellátás lehetőségei.
- A különböző szakemberek együttműködése.

- Báthori A. és mtsai. (2008): *Inkluzív nevelés - Sérülésspecifikus eszköztár vak és aliglátó gyermekek, tanulók együttneveléséhez*, Budapest, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciaterv/1_szovegertes/sni-tanari-segedanyagok/sni-eszkozok/eszkoz_vak.pdf (letöltés dátuma: 2012-05-21)
- Csányi Y. (összeáll. És szerk.) (1995): *A hallássérült gyermekek korai fejlesztése*. BGGYTF
- Csányi Y. (szerk.) (1993): *Bevezetés a hallássérültek pedagógiájába*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó
- Horváth V. (2016) *A hallássérülés hatása a beszédre*. Fonetikai olvasókönyv. ELTE BTK Fonetikai Tanszék, Budapest
- Győri M.(2014): *A nyelv, a kommunikáció és a megismerés atipikus mintázatai és kapcsolatai autizmus spektrum zavarokban*. Pszicholingvisztika. PLÉH CS.- LUKÁCS Á. (szerk.) 1345 - 1382.o. Akadémiai Kiadó
- Illés Gy-né (szerk.): *Gyógypedagógiai Pszichológia*. Budapest. Akadémia Kiadó. 1987. 87 – 92. o. és 125-136.o.
- Lukács Á., Kas B. (2014): *Nyelvújítás és értelmi fogyatékoság*. Pszicholingvisztika. PLÉH CS.- Lukács Á. (szerk.) 1383 - 1400.o. Akadémiai Kiadó
- Pajor E., Beke A.M., Csépe V. (2016) *A 7 és 15 éves vak gyermekek emlékezeti, nyelvi és térrel feldolgozásmutatói*. Magyar Pszichológiai Szemle 71(4)471-495.
- Pajor E., Beke A.M., Csépe V. (2016) *Vak gyermekek nyelv- és beszédfejlődésének sajátos vonásai és háttere*. Magyar Pszichológiai Szemle 74(2)201-214.

- Pál-Damjanvics Zs., Szücsné G.E. (2011) Logopédia sötétben. Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, EGYMI, Kollégiuma és Gyermekotthona, Budapest
- Rohár A. (2016) Down-szindrómás személyek nyelvi képessége. *Gyógypedagógiai Szemle* 44(3)195-215.
- Győriné Stefanik K. (2005) Az iskoláskorra vonatkozó prognózis kérdése autizmusban - a korai képességmintázat és a naiv tudatelméleti vonatkozású viselkedések szerepe. Doktori Disszertáció. ETEL Pszichológiai Doktori Iskola, Budapest
- Pieterse, M., Treloar, R., Cairns, S. (1989) *Small steps - an early intervention program for children with developmental delays*. Macquarie University, Sydney. Fordítás: Tar Judit, Szelényi Marianna, Juhász-Tóth Zsuzsa, Tóth Anikó, Rosenberger Tímea, Borbély Sjoukje (2006) *Apró lépések - Korai fejlesztő program lassabban fejlődő gyermekek és szüleik számára*. Budapesti Korai Fejlesztő Központ, Budapest
- Lukács Á., Kas B. (2011) *Érts és értesd meg magad! - A nyelvi fejlődés folyamata és elmaradásai*. In: Danis I., Farkas M., Herczog M., Szilvási L. (szerk.) *A koragyermekkori fejlődés természete - fejlődési lépések és kihívások*, Biztos Kezdet, Budapest

12. A myofunkcionális zavarok és a beszédzavarok összefüggései

- A nyelés folyamata és fejlődése, az orofaciális izmok működése, nyeléstípusok
- Orofaciális funkciók és összefüggései a testben
- A myofunkcionális zavarok és a beszédzavarok összefüggései, ezek ortodonciai és logopédiai vonatkozásai
- A vizsgálat és a terápia korszerű szemlélete és eljárásai az életkor és az etiológia figyelembevételével
- Az adott beszédzavar logopédiai ellátásának jogi háttere és elhelyezése a köznevelési és az egészségügyi ellátórendszerben

Vassné Kovács E., Rehák G., Vízkelety T. (2015) *A nyelvlökéses nyelés*. Budapest Eötvös József Könyvkiadó

13. Szerzett beszédmotoros zavarok gyermekkorban és felnőttkorban

- A szerzett beszédmotoros zavarok meghatározása, idegrendszeri háttere
- A beszédzavarok és nyelvi zavarok differenciálása
- Gyermekkori szerzett beszédzavarok (dysarthria, apraxia)
- CP-hez társuló dysarthriák típusai és jellemzői
- Felnőttkori szerzett beszédmotoros zavarok osztályozása, általános jellemzői, diagnosztikája és terápiás megközelítései

Juhász Ágnes (2003). *Logopédiai vizsgálatok kézikönyve*. Logopédia Kiadó.

Hoffmann Ildikó (2007). *Nyelv, beszéd és demencia*. (Philosophiae Doctores; 56.) Akadémia Kiadó. Budapest. 153 p.

Zakariás Lilla, Kas Bence (2016): *Zavar a beszéd tervezésében: a szerzett beszédapraxia etiológiai, diagnosztikai és terápiás vonatkozásairól* ([EPA03039_logopedia_2016_1_23-39.pdf](#))

14. Szerzett nyelvi zavarok gyermekkorban és felnőttkorban

- A neurogén eredetű szerzett nyelvi zavarok meghatározása, idegrendszeri háttere
- Vaszkuláris, traumás és egyéb eredetű gyermekkori szerzett nyelvi zavarok diagnosztikája és terápiás lehetőségei
- A felnőttkori afáziás eredetű nyelvi zavarok osztályozása, megjelenési formái, diagnosztikája és terápiás megközelítései

Bánréti, Zoltán (1999). Megjegyzések a neurolingvisztikáról. In Z. Bánréti (szerk.) *Nyelvi struktúrák és az agy. Neurolingvisztikai tanulmányok*. (pp. 7-56.). Budapest: Corvina.

Bánréti, Zoltán (2014). Az afázia. In Cs. Pléh, & Á. Lukács (szerk.) *Pszicholingvisztika 1-2*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Kertész András (2003). Az afázia rendszertana. In Cs. Pléh, Gy. Kovács, & G. Balázs (szerk.) *Kognitív idegtudomány* (pp. 586-598). Osiris Kiadó.

- Szentkúti Kiss Katalin (2010). A verbális kommunikáció zavarai felnőttkori, szerzett agysérülés következtében. In Vekerdy-Nagy Zsuzsanna (szerk.). *Rehabilitációs orvoslás* (pp. 412-420). Medicina.
- Szentkúti Kiss Katalin (2006). Az aphasia vizsgálata stroke-syndromában. In Nagy Zoltán (szerk.) *Vascularis neurológia* (pp. 91-100). B+V Kiadó.
- Zakariás Lilla, Rózsa Sándor, & Lukács Ágnes (2020). CAT-H – új eljárás az afázia magyar nyelvű diagnosztikájában. *Ideggyógyászati Szemle* 73(11-12), 405-416.
(<https://elitmed.hu/kiadvanyaink/ideggyogyaszati-szemle/cat-h-uj-eljaras-az-afazia-magyar-nyelvu-diagnosztikajaban-2>)
- Cséfalvay Zsolt (2006). Aphasia therapia. In Nagy Zoltán (szerk.) *Vascularis neurológia* (pp. 490-496.) B+V Kiadó